

Таким чином, у роботі досліджені можливості використання складних методів обробки наукових матеріалів на основі автоматизованої системи формування інформаційних знань-орієнтованих систем для комплексних сфер діяльності з метою створення випереджаючого пізнання з професійної, матеріальної, моральної і духовної точок зору трудової діяльності, процесу розвитку самоаналізу, асоціативного та образного осмислення цілей та досвіду.

Лопатченко І. М.
ХРІДУ НАДУ при Президентіві України

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ОСОБИСТІТЬ ДІТЕЙ ГРУП СОЦІАЛЬНОГО РИЗИКУ ТА ЇХ РЕАБІЛІТАЦІЮ

Актуальність проблеми, що розглядається полягає в тому, що розширення меж реалізації людських можливостей, масштаби дітей груп соціального ризику стрімко зростають. Поява явища «соціальне сирітство» свідчить про кризу інституту сім'ї, тому особлива увага в нашому дослідженні приділяється аналізу ролі соціально-психологічних факторів соціального сирітства як умові його профілактики.

Проблемою соціального сирітства займалися як зарубіжні так і вітчизняні дослідники, які вивчали різні сторони цього явища (Є.Волянської, О. Коваленко, О. Кошелевої, Л. Олексієвої, Г. Осадчої, І. Осіпової, А. Петрової, Л. Пірог, Г. Семі, Є. Соколової, О. Соловйової, В. Ослон, М. Буянов, С. Воскобойникова, З. Матейчек, Г. Мінковський, В. Оржеховська та ін.).

Соціальні сироти – це особлива соціально-демографічна група дітей, які мають родину, але залишились без піклування батьків за соціально-економічними, психолого-педагогічними та іншими причинами. Фактори, що ускладнюють профілактику соціального сирітства пов'язані як з особистісними особливостями, так і з характеристиками середовища. До перших належать: невідповідність підлітків до реаль-

ного життя; екстремістський пошук особистої моделі життя, що призводить до порушення суспільних норм; протестна поведінка в силу невпевненості сьогодні і в майбутньому. До других - сім'ї соціального ризику (68 %); конфлікти між вчителем, учнем і батьками (64 %); кримінальні контакти і міжособистісні конфлікти в середовищі однолітків (58 %).

Як показав аналіз результатів дослідження особистості дітей групи ризику, 40% респондентів мають неадекватну самооцінку, у 36,5% респондентів - високий рівень тривожності, 65,1% респондентів мають високий рівень агресії і у 57,1% респондентів низький рівень мотивації до учбової діяльності. Дослідження, що було проведене І.Осіповою, вказує, що соціальні сиріти найбільш відображують особливості дітей груп ризику. Певні умови їх існування (заклади інтернатного типу) впливають на їх соціалізацію і формують у дитини особливий тип особистості, основними рисами якого є : низька самооцінка; орієнтація на зовнішнє оточення і його вплив; нездатність розуміти і виражати свої почуття, тривожність агресія і безпорадність при скандалах.

З метою профілактики відтворення соціального сирітства необхідно розробити комплексний підхід, щодо формування особистості дитини-сироти, як самостійної, адекватної людини, що вміє вирішувати складні життєві проблеми та підтримки сімей.

Можливим напрямком подальших досліджень з даної проблеми є розробка соціально-психологічних та організаційно-правових механізмів реабілітації соціальних сиріт та підтримки сімей. Наші пропозиції стосуються, вдосконалення існуючої нормативно-законодавчої бази та соціально-психологічних технологій, що забезпечує ресурсні компоненти профілактичної діяльності.

Маркова О.О.
НТУ «ХП»

**ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ
ПРИ ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ВУЗІВ**